

Nelson, Jandy: **Nebo je povsod.**

Prev. Nataša Grom. Spr. beseda Lili Jazbec. Dob pri Domžalah: Miš, 2015. (Zorenja +), 261 str.

| M | 4. stopnja | spremna beseda, za pogovore o knjigah

| družina, glasba, ljubezen, mladostniki, sestre, smrt, žalovanje

Sedemnajstletna Lennie je knjižni molj in odlična glasbenica. Živi z babico, slikarko, in čudaškim stricem, ki se je že petkrat ločil ... Ko njena dve leti starejša sestra Bailey nenadoma umre, se njen svet zamaje ... ob tej izgubi spet močno pogreša mamo, ki jo je bila zapustila, ko je bila še dojenčica. Nenadoma se znade med dvema fantom: Toby, ki je bil Baileyin fant, pri njej išče tolažbo, Joe pa je nov v njenem okolju...

Knjiga je primerna za bralce, predvsem bralke (!) 3. triletja, srednješolke ... in celo za odrasle bralke. Gre namreč za čutečo prvoosebno žensko pisavo!

Spodbude za branje:

- Mladim bralcem povem, da sem to knjigo prebrala na dušek: v njej si žalost in sreča podajata roko, razpoloženja se hitro menjujejo kot v resničnem življenju ... In tudi to, da knjiga izžareva optimizem ... in, hm, da bo knjiga najbrž bolj navdušila dekleta.
- Povem nekaj vrstic (glej zgoraj!) in morda preberem tele odlomke:

»... mi nekaj postane jasno: življenje je preklemska zmešnjava. Pravzaprav bom rekla Sarah, da morava ustanoviti novo filozofsko gibanje: zmešesencializem namesto eksistencializma: za tiste, ki uživajo v zmešnjavi, ki je esenca življenja. Kajti babi ima prav, nikoli ne obstaja le ena resnica, le cel kup zgodb, ki se odvijajo vse hkrati, v naših glavah, v naših srcih, vse se prepletajo med sabo. Vse skupaj je čudovita katastrofalna zmešnjava. Kakor tisti dan, ko nas je profesor James peljal v gozd in zmagoslavno vzkliknil: »To je to! To je to!« ob vrtoglavi kakofoniji glasbil, ki so igrala vsaka po svoje in se trudila, da bi skupaj ustvarila glasbo. To je to. (str. 228)

"Moja sestra bo umirala znova in znova do konca mojega življenja. Žalovanje je večno. Ne izgine, del tebe postane, korak za korakom, dih za dihom. Nikoli ne bom nehala žalovati za Bailey, ker je nikoli ne bom prenehala imeti rada. Tako pač je. Žalost in ljubezen sta povezani, ene brez druge ne moreš imeti. Edino, kar lahko storim, je, da imam rada njo in svet, se zgledujem po njej tako, da živim drzno, pogumno in z veseljem." (str. 238)

"... in potem se poljubljava tako globoko v nebo, da se mi zdi, da se ne bova nikoli vrnila." (str. 250)

- Povem jim, da na domači strani založbe Miš lahko preberejo nekaj besedila:
<http://www.zalozbamis.com/>

- Po branju prisluhnem mladim, kaj mi bodo spontano povedali.
- Če ne bi povedali sami od sebe, bi vprašala kaj od tega: So opazili, da gre spet za prvoosebno pripoved? Je Lennie poznala vse sestrine skrivnosti; jo je v resnici poznala, čeprav sta si bili zelo blizu? (Preseneti jo, ko odkrije, da si je Bailey zelo prizadevala najti mamo; da je bila noseča in s Tobyjem sta se nameravala poročiti.) Kakšna je babica; kako bi jo na kratko predstavili? Pa Orjaka, čudaškega strica? Kako občutijo dejstvo, da je mama zapustila dve majhni deklici in odšla v svet (zaradi »nemirnega sindroma«, kot »raziskovalka«)? Kako razumejo čustva, ki se dogajajo med Lennie in Tobyjem, ki je bil Baileyin fant? Se je Joe upravičeno razjezil na Lennie, ko jo je videl, da poljublja Tobyja?
- Kako se jim zdijo pretiravanja, predvsem v zvezi z babico in s stricem Orjakom?
- Se jim zdi ustrezen naslov *Nebo je povsod*? Zakaj? Če ne: kaj bi predlagali? Jih naslovnica pritegne k branju? Če ne: kaj bi se jim zdelo ustreznejše pokazati?
- Najljubši roman Lennie je *Viharni vrh* angleške pisateljice Emily Brontë; pogosto omenja glavni osebi Cathy in Heatchliffa. Kaj se zgodi s knjigo proti kraju? S knjigo, ne pa tudi z romanom, ki ga je Lennie prebrala 18 x ali celo 24 x! Ali je bralcu mogoče odvzeti literaturo, ki jo je ponotranjil?
- Lennie in Joe sta dobra glasbenika, oba igrata v šolskem orkestru, skupaj igrata tudi sicer, Joe za Lennie napiše čudovito skladbo v dveh delih itd. Bomo spregovorili tudi o učinku in pomenu glasbe za njiju ... in za človeka sploh? Morda poslušamo tudi kakšno krajše resno glasbeno delo, ki mi je zelo všeč ... želim, da bi se dotaknila mladih bralcev. Morda bodo tudi oni predlagali katero, da ji prisluhnemo. (Ne bojim se, da bi nas zaneslo proč od branja in »obravnave« mladinskega romana. Gre za občutenje, doživljanje, estetski in tudi siceršnji učinek, ki ga nam nudi umetnost.)
- Ameriška pisateljica Jandy Nelson je prvenec *Nebo je povsod*, ki je postal mnoge nagrade, napisala na podlagi svojih življenjskih izkušenj. Če ima kdo izkušnje ob smrti svojega bližnjega in če želi, jih podeli z nami. Nikakor ne silim!!!
- Opozorim na odlično spremno besedo *Knjigi ob rob* Lili Jazbec!

Spodbude za nadaljnje branje:

- Kako se jim zdijo pesmi, ki jih piše Lennie na koščke papirja in jih pušča vse naokrog? Zakaj jih piše? So za to, da bi glasno prebrali samo pesmi? Razdelim po eno ali dve pesmi med mlade bralce: beremo ... se vse dogajanje v romanu začuti tudi samo v teh pesmih? Da slišimo!
- Tole lahko izvedemo na drugem srečanju! Morda ob glasbeni spremljavi: zagotovo kdo od mladih bralcev igra klarinet, violino, kitaro ... ali kak drug glasbeni instrument. Izvedemo nepozabno srečanje, preplet poezije in glasbe. (Vmes najbrž kaj pojasnimo, povežemo posamezne pesmi z razlago ... in tako obnovimo vsebino romana.)
- Upam, da vam bo prišlo prav kaj od navedenih spodbud. ☺ Morda bo kdo (predvsem katera od bralk?) prebral tudi *Viharni vrh* (prvič je izšel leta 1847, v slovenskem prevodu Rape Šuklje pa leta 1962 in doživel več ponatisov).